

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0530199 Vimmerstad

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Maria Johansson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530199 Vimmerstad

Kommun: Ulricehamn

Områdets totala areal: 0,39 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-05-12

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-20

Markägarförhållanden:

Området ägs av privata markägare.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Det främsta syftet är att bevara den artrika torrängsfloran i betesmarken som här är klassad som kalkgräsmarker 6210.

Motivering: Den stäppartade torrängen har sin huvudutbredning på åsar och kullar i Ätradalen och Falbygden. Den stäppartade torrängen är klassad som 6210 kalkgräsmarker eller 6510 slätterängar beroende på hävdform och ibland som 6270 silikatgräsmarker där den är lite mindre kalkrik. Samtliga dessa naturtyper har ogynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå och slätterängar är särskilt hotade. I Vimmerstad finns den rödlistade torrängsarten trollsmultron och äldre fynd av den rödlistade drakblomman finns.

Prioriterade åtgärder: Årligt bete eller slätter. Området bör omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal. Skötseln ska vara anpassad till de krav som drakblomma och andra torrängsarter ställer på slätter och betespåsläpp.

Beskrivning av området

Vimmerstad ligger, mellan Blidsberg och Dalum, i den mellersta delen av Ätradalen, som är en sprickdalgång som sträcker sig mellan Kölaby och Ulricehamn. Dalgången präglas av ett omväxlande jordbrukslandskap med bitvis ålderdomlig prägel och med långsträckta grusåsar och små kullar. De lösa jordlagren i dalgången har till stor del transporterats av inlandsisen från Falbygden och har ett högt kalkinnehåll, vilket tillsammans med slätter- och beteshävd har lett till att en artrik och unik flora har utvecklats. Förutom biologiska och geovetenskapliga värden rymmer Ätradalen även stora kulturhistoriska värden med ett av länets tätaste fornlämningsbestånd.

Vimmerstad består av två delområden. Delområde 1 är en trädbevuxen ås som i söder övergår i en åsbrink. Själva åsen fortsätter utanför Natura 2000-området. Större delen av delområdet utgörs av stäppartad torräng, som fortsätter norr om området.

Delområde 2 är en slänt längre öster ut vid andra sidan om Ätran. På slänten finns en kulle med värdefull stäppartad torrängsflora. Här har även drakblomma funnits tidigare men den återfanns inte vid inventeringen av örtrika torrängar 2002 eller 2007. Naturbetesmarker i nära anslutning till Natura 2000- områdena förstärker naturvärdena.

Större delen av delområde 1 omfattas av strandskydd. Båda delområdena ligger inom riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård.

Vad kan påverka negativt

Området skulle påverkas negativt av:

- Felaktig skötsel, utebliven och/eller otillräcklig hävd. Svagt betetryck kan utgöra ett hot med igenväxning som följd. För tidigt betespåsläpp eller året-runt-bete kan bl.a. ge trampskador.
- För intensivt bete när blomningen är som störst. Det kan leda till att växterna inte hinner blomma och sätta frö, vilket på sikt utarmar floran.
- Spridning av kemikalier som bekämpningsmedel och växtnäringsämnen, gödsel samt annat som ökar näringstillförseln. (T.ex. kan stödutfodring i naturtyperna och dess betesfällor och sambete med gödslad vall påverka artsammansättningen negativt).
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför endast användas vid behov.
- Introduktion av främmande arter. T.ex. insådd av vallväxter eller trädgårdsväxter.
- Storvuxna gräsarter som bergrör och andra ohävsarter som kan breda ut sig och konkurrera ut de hävdgynnade arterna.
- Upplag och deponier, t.ex. deponering av halmbalar.
- Ändrad markanvändning i eller i anslutning till objektet, t.ex. upphörd hävd, uppodling av betesmark, plantering av gran.
- Markexploatering t.ex. grävning*, schaktning, täktverksamhet och andra ingrepp som kan skada markvegetationen.
- Åtgärder som förändrar hydrologin som t.ex. dikning och dämning.

*=Regleras i strandskyddsbestämmelserna (7 kap 13-18 §§ miljöbalken). Förbudet i strandskyddsbestämmelserna gäller inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som inte avser att tillgodose bostadsändamål, om de behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln och de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger

samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Delar av området omfattas även av strandskydd. Området bör omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal.

Området sköts år 2016 med bete och omfattas av åtagandeplan för betesmarker med särskild skötsel. Området behöver årlig skötsel med bete eller slätter. Vid bete är det viktigt att det bara betas på sommarhalvåret. Vid slätter är det viktigt att den görs på sensommaren med skärande redskap som lie eller motormanuell slätterbalk. Höet får ligga kvar och fröa av sig ett par dagar innan det förs bort. Gamla och vidkroniga hagmarksträd och ersättningsträd till dessa bör sparas samt bärande och blommande träd och buskar. Skötseln på torrängarna kan eventuellt vissa år kompletteras med bränning tidigt på våren för att minska förnaansamlingen. Skötseln ska vara anpassad till de krav som drakblomma och andra torrängsarter ställer på slätter och betespåsläpp.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6210 - Kalkgräsmarker**

Areal: 0,22 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Vimmerstad finns denna naturtyp i båda delområdena.

Delområde 1 täcks till större delen av denna naturtyp. Enligt Länsstyrelsen i Västra Götalands läns uppföljning av gräsmarker i skyddade områden finns de typiska arterna fältvädd, jungfrulin, backklöver och trollsmultron (rödlistad 2015 som sårbar).

I delområde 2 finns naturtypen i den norra delen. De typiska arterna trollsmultron (rödlistad 2015 som sårbar) och lundtrav förekommer enligt Länsstyrelsen i Västra Götalands län rapport nummer 2010:37. Drakblomma har tidigare funnits i delområde 2 enligt artportalen.

Generellt sett utgörs naturtypen av torra till friska, hävdpräglade kalkrika gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett mycket stort inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Ibland kan dessa marker vara viktiga orkidélokaler (6211). Typiska arter för naturtypen 6210 är spåtistel, låsbräken, trollsmultron, käringtand, ängshavre, jungfrulin, mindre blåvinge, skogsvisslare, silversmygare m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 0,22 hektar. Regelbunden hävd genom bete (ej vintertid), eller slåtter och efterbete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. gammalt fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karaktäristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Igenväxningsvegetation, vedartad eller örtartad, ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande träd, hagmarksträd, gamla träd ska förekomma i delområde 1. Typiska kärlväxter som ska ha tämligen allmän förekomst.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är år 2017 gynnsamt.

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2017-05.

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002 - 2004. Objekt rapporter (opubl.).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2010:37. Sundh, L. Stäppartade torrängar på Falbygden och i Ätradalen inventering 2007.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2003:5. Sundh, L.: Örtrika torrängar i Ätradalen år 2002.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1987:3. Andersson, L., Appelqvist, T. Torrängar och rikkärr i Ätradalen.

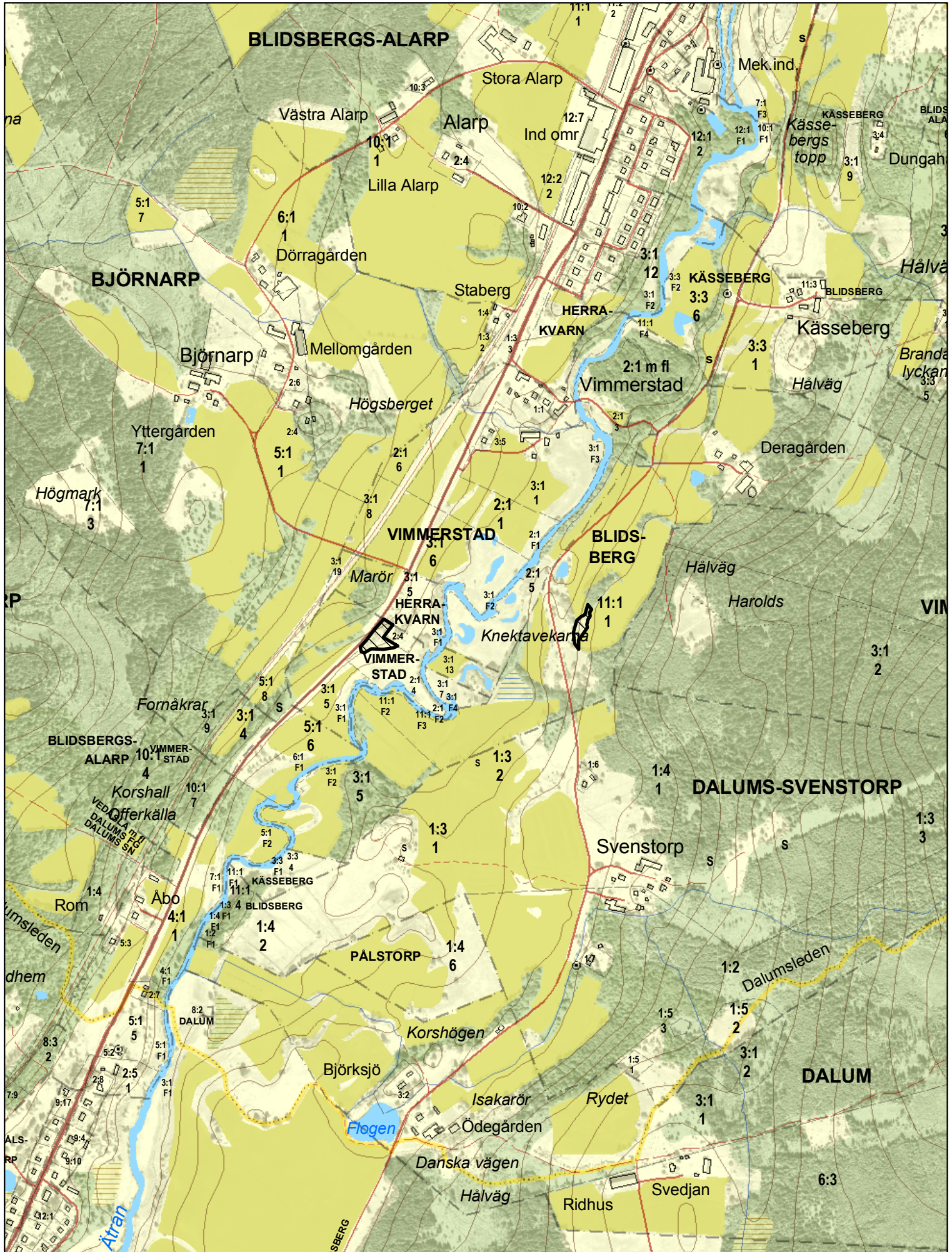
Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1994: Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län. Rapport 1994:5.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledning. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/. 2017-05.

Bilagor

Bilaga 1. Karta med avgränsning av Natura 2000- området

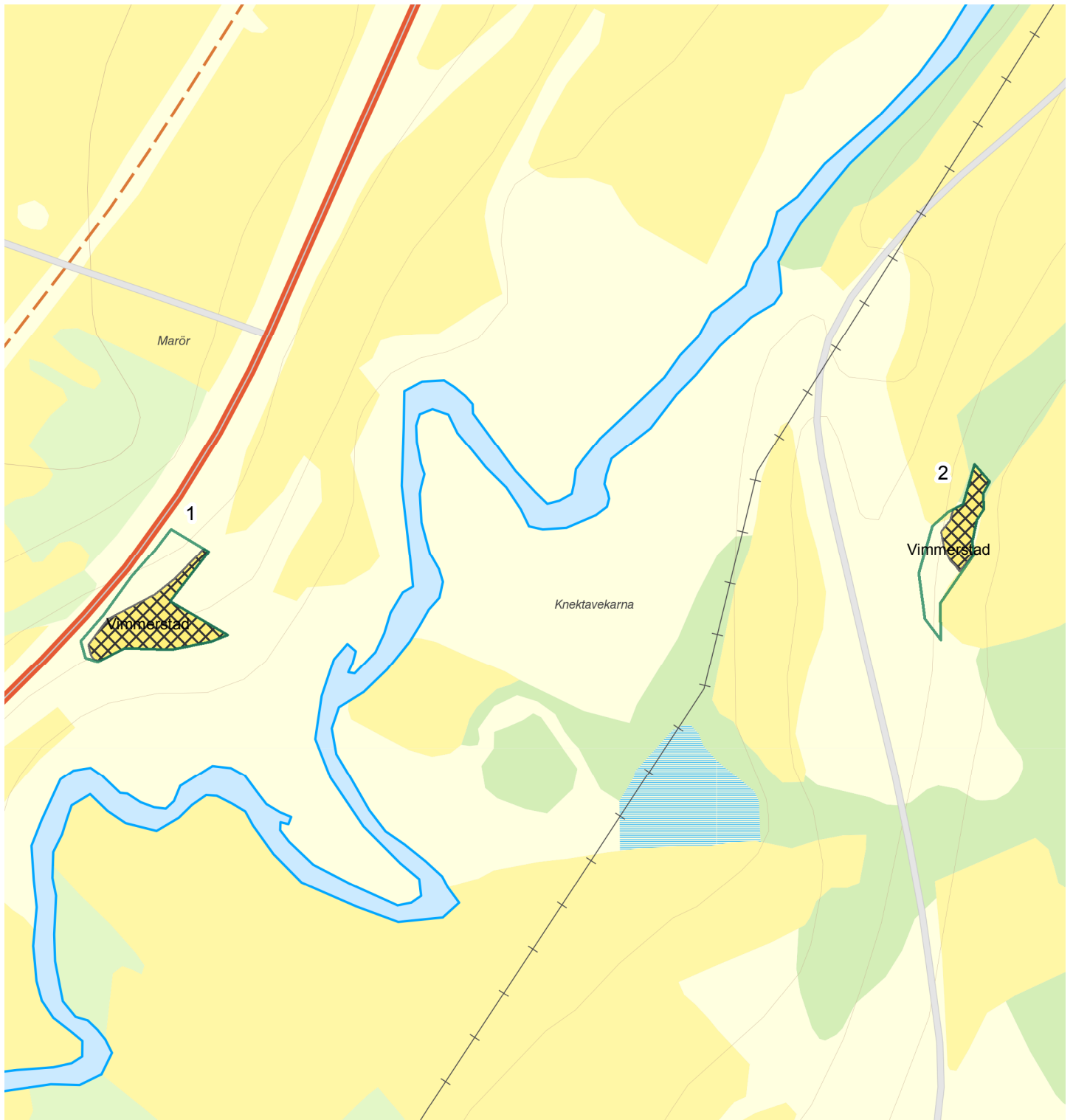
Bilaga 2. Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Map scale 1:10 000. Original printed 2009-01-30. Copyright Lantmäteriet 2009, dnr 106-2004/188-O.

**Natura 2000-naturtypskarta, SE0530199 Vimmerstad,
Ulricehamns kommun**

 Natura 2000
Habitatdirektivet

 6210 - Kalkgräsmarker